

Raport Comisia de etica a UBB 2020-2021

1. Comisia de Etică și regulamentul de funcționare – prezentare sintetică

Comisia de etică a UBB este o structură independentă de analiza a sesizărilor de etica a cercetării și a managementului universitar. Comisia funcționează în baza prevederilor Legii educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, și ale Legii nr. 206/2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare, cu modificările și completările ulterioare.

Comisia de etică universitară are următoarele atribuții:

- a) analizează și soluționează plângerile privind abaterile de la etica universitară, pe baza sesizărilor sau prin autosesizare, conform Codului de etică și deontologie universitară al UBB;
- b) elaborează un raport anual referitor la situația respectării eticii universitare și a eticii activităților de cercetare, pe care îl prezintă Rectorului și Senatului universitar și care constituie un document public;
- c) contribuie la elaborarea și modificarea Codului de etică și deontologie universitară al UBB, care se supune senatului universitar pentru adoptare;
- d) atribuțiile stabilite de Legea nr. 206/2004, cu modificările și completările ulterioare;
- e) alte atribuții prevăzute de lege sau stabilite conform Cartei universitare.

Orice persoană, din universitate sau din afara universității, poate sesiza Comisiei de etică universitară cu privire la abateri săvârșite de membri ai comunității universitare, recoamandabil numai după epuizarea dreptului de petiție și respectând ierarhia din Universitate. Comisia se poate autosesiza cu analiza unor fapte, situații sau documente emise la diferite niveluri susceptibile de a încălca regulile și principiile de etică în activitatea didactică, de cercetare și administrativă, precum și în alte aspecte al vieții universitare. În urma unei sesizări, comisia de etică universitară demarează procedurile stabilite de Codul de etică și deontologie universitară, respectiv de Legea nr. 206/2004, cu modificările și completările ulterioare.

În cadrul Comisiei de etica a fost înființat în 2020 *Ombudsman-ul universitar*, care ocupa funcția de vicepreședinte a comisiei.

Ombudsmanul universitar este un organism intern al UBB care activează pe baza principiilor confidențialității, imparțialității și independenței, fiind un sprijin informal pentru toți membrii comunității academice, conform Codului etic al UBB și al Ghidului pentru combaterea discriminării în UBB. Ombudsmanul universitar discuta cu membrii comunității UBB fără prejudecăți și într-un mod obiectiv, nu mustrează și nu pedepsește. Ombudsmanul universitar este imparțial,

funcționând ca un facilitator sau mediator neutru, fără să devină avocat al unei părți. Ombudsmanul activează independent de conducerea UBB și de alte autorități administrative. El/ea nu are nicio autoritate de a lua decizii administrative cu forță obligatorie.

Ombudsmanul și secretariatul ombudsmanului sunt obligați să păstreze confidențialitatea înregistrărilor, contactelor și a comunicării și nu au nicio obligație de divulgare a acestora către nicio altă entitate. Documentele pot fi transmise numai cu acordul expres al părților în cauză. Singura excepție de la promisiunea de confidențialitate este pentru cazurile care implică risc iminent de vătămare corporală pentru sine sau pentru alții.

Ombudsmanul universitar poate face recomandări, organiza și participa la discuții din oficiu, mediază litigiile și poate ajuta la găsirea de soluții constructive. Ombudsmanul universității poate face recomandări, care nefiind obligatorii ci doar facultative, nu pot fi contestate și nu pot fi transmise altor autorități.

Ombudsmanul universitar intervine în medierea conflictelor cât de curând posibil, după ce este sesizat. Sesizările este recomandabil să fie realizate în maxim 30 de zile de la incident, pentru a se asigura o intervenție promptă și eficientă. Se poate apela la ombudsmanul universității atunci când nu este clar cine are competența de soluționare a unui conflict, sau ca ultimă soluție atunci când au epuizat toate celelalte căi. Ombudsmanul universității poate să răspundă și la simple întrebări sau să identifice alte persoane care pot oferi răspunsuri cu privire la aspectele semnalate.

Ombudsmanul universitar are rolul de a asculta persoana cu atenție și de a o ajuta să analizeze situația, poate ajuta la identificarea unei liste de opțiuni și clarifica anumite politici și proceduri interne, poate sprijini cu mijloace eficiente persoana în cauză pentru a face față conflictului și pentru a-și crește abilitățile în gestionarea conversațiilor sau situațiilor dificile.

Ombudsmanul universitar al UBB subscrie la Codul de etică și deontologie profesională al UBB, la Codul de etică și standarde de practică al Asociației Internaționale a Ombudsmanului (IOA) și la standardele Rețelei Europene a Ombudsmanilor în Învățământul Superior (ENOHE).

2. Activitatea comisiei în anul 2020 – prezentare sintetică

După constituirea noi Comisii de etica in martie 2020, am agreat in plen o abordare pro-activa, de mediere si educare in spiritul eticii academice, si doar in plan secundar sancționatoare, pe care ar trebui sa o aibă comisia de etica a UBB.

In acest sens, am realizat o pagina de social media - <https://www.facebook.com/comisiadeeticaubb/> si s-a actualizat site-ul web cu informații relevante - https://www.ubbcluj.ro/ro/despre/organizare/comisia_de_etica

S-a realizat o codificarea surselor legale care conțin norme juridice sau recomandări de etica academica si a cercetării si au fost realizat un Codex al normelor aplicabile:

In perioada examenelor de licență, s-a realizat o prezentare pentru studenți si cadre didactice a principalelor norme de etica a cercetării si universitare: <https://www.facebook.com/comisiadeeticaubb/posts/115871026821344>. Am încercat sa

atragem atenția într-un mod pro-activ, într-o manieră adaptată generațiilor digitale, asupra fenomenului plagiatului: <https://www.facebook.com/GlasbergenCartoons/posts/2605445156191851> și am distribuit aceste informații studenților prin intermediul grupurilor de social media.

Ombudsmanul universitar și-a intrat în rol și s-a afiliat la rețeaua Ombudsman-ului Academic european. Astfel, UBB a devenit membru ENOHE - European Network of Ombudsmen in Higher Education – care este Rețeaua Europeană a Ombudsmanilor în Învățământul Superior, cu sediul la Viena. Înființată în 2003, este formată din ombudsmani ai instituțiilor de învățământ superior din peste 20 de țări din Europa. ENOHE contribuie la îmbunătățirea guvernanței și a calității instituțiilor de învățământ superior și la protejarea unui sistem de învățământ superior echitabil, favorabil incluziunii și transparent pe întreg continentul european. Mai multe detalii pot fi găsite aici: <http://www.enohe.net>.

Comisia de etică a luat poziție în dezbateri de interes general legate de obiectul de activitate, susținând poziția publică unor membri ai comunității UBB. Astfel, în contextul atacurilor la libertatea academică, una din valorile Codului de etică al UBB, am promovat un text excelent al profesorului Alexander Baumgartner: "(..) orice lege care mă împiedică să gândesc liber și critic fundamentele culturii mele este stupidă" <http://www.contributors.ro/.../sunt-mama-car%c8%9bilor-mele/>

De asemenea, am încercat să aducem în atenția comunității UBB pe pagina de social media diferite documente programatice adoptate la nivel internațional cu privire la integritatea academică: <https://www.coe.int/.../ethics-transparency.../publications> și să promovăm ghiduri etice adoptate în România în acest domeniu: <https://cnecsdti.research.gov.ro/codul-national-de-etica/>

În privința sesizărilor de etică universitară, până în martie 2021 s-au înregistrat 7 sesizări privind etica în cercetare sau în managementul universitar.

Majoritatea lor au putut fi rezolvate fie prin noul mecanism de mediere informală și confidențială (Ombudsman-ul universitar) fie prin direcționarea către facultăți, unde de asemenea s-au folosit tehnici de mediere și conciliere.

De asemenea, Comisia de etică a fost consultată de Rector sau de facultăți cu privire la alte situații care ar fi putut implica aspecte de etică universitară, dar care nu au ajuns să fie formalizate și au fost soluționate de către conducerea UBB.

Din cele 7 sesizări, 3 sesizări au fost rezolvate printr-o procedură formală de analiză în cadrul comisiei de etică.

O sesizare a dus la sancțiuni (avertisment scris) și recomandări pentru persoanele implicate și facultăți.

O altă sesizare (externă) a dus la recomandări privind utilizarea rețelelor de social media pentru exprimarea unor poziții cu privire la alte cadre didactice universitare.

In fine, o a treia sesizare a fost finalizata cu recomandări privind libertatea de exprimare colegială in cadrul unor publicații ne-științifice cu privire la viața academica.

Recent, in februarie- martie 2021 președintele comisiei de etica a UBB si Ombudsmanul universitar au susținut o serie de 6 ateliere online, organizate pe școlile de știința din UBB, pentru diseminarea Codului etic, al Codului anti discriminare, a mecanismelor Comisiei de etica si a Ombudsmanului, la care am înregistrat feedback pozitiv.

In concluzie, consideram ca activitatea Comisiei de etica a UBB in noul mandat poate fi caracterizată in 2020 si început de 2021 prin schimbarea de paradigma către o abordare axata pe comunicare publica, mediere, educare pro-activa in spiritul eticii universitare si doar in plan secundar cu rol sancționator.

Președinte Comisia de Etica a UBB

Prof. dr. Dacian C. Dragos

